

Пухальський Анатолій Едуардович
студент 5 курсу історичного факультету
Житомирського державного університету імені Івана Франка
науковий керівник: ст. викладач **Зосімович О. Ю.**

Легалізація зброї в Україні

Створення нової, економічно розвиненої і сучасної держави в Україні без сумніву має вирішальне значення для майбутнього її жителів, проте неминуче вимагає серйозних соціально-політичних, економічних і культурних перетворень. Однією з найважливіших пріоритетних завдань стає посилення ролі держави як гаранта стабільності та внутрішньої безпеки. Успішне вирішення такого завдання можливе лише шляхом побудови свідомого громадянського суспільства; створення ефективної законодавчої бази та практичних механізмів її реалізації; вдосконалення принципів і методів роботи правоохоронних органів; створення ефективного механізму залучення громадських організацій та приватних охоронних компаній до попередження та припинення протиправних дій в межах їх компетенції.

У зв'язку з цим, одним з найбільш обговорюваних на сьогоднішній день питань є можливість придбання, зберігання, носіння та використання вогнепальної зброї громадянами України.

Тема легалізації зброї в Україні періодично впливає протягом останніх п'яти років. Особливої актуальності вона набула за часів Майдану – після розстрілу мітингувальників спецпідрозділами «Беркут» та «Омега» і частих випадків застосування вогнепальної зброї «тітушками» щодо неозброєних людей. Революцію змінила війна, в країні збільшилася кількість пограбувань і розбоїв. Метою публікації є висвітлення проблеми легалізації вогнепальної зброї в Україні.

Думки громадян щодо легалізації зброї розходяться, немає однак єдності в цьому питанні, окрім цього на даний час навіть немає чітких оцінок громадської думки. Наприклад, згідно з опитуванням, проведеним Київським міжнародним інститутом соціології на замовлення телепередачі «Дзеркала тижня» в січні 2015 року, переважна більшість українців виступають проти вільного продажу зброї – 45,4%. Легалізацію підтримують лише 3,8%, майже 18% опитуваних скоріше проти, решта не змогла дати конкретної відповіді [5].

Результати оцінювання громадської думки, яке було проведено компанією "ТНС – Україна" на початку весни 2016 р. показали що, ідею легалізації зброї в Україні підтримують тільки 19% жителів, а 81% – проти. Найбільш активно за легалізацію зброї виступають жителі півночі України – 37,9%, а найменшу підтримку ця ідея отримала серед жителів території Донбасу – 7,7%. [6].

Підсумки опитування, яке було проведено дослідницьким центром СФЕРА наступні: за прийняття у найближчий час закону, який буде регулював оборот зброї для населення, виступає 93% українських громадян, але 89% – громадян, підтримують внесення в цей закон норми яка надавала б громадянам право на володіння короткоствольною нарізною вогнепальною зброєю для самозахисту. Головними аргументами прихильників даного закону є: ухвалення даного закону призведе до зниження рівня злочинності (63%), це підвищить соціальну відповідальності громадян (58%), наявність зброї в громадян буде стримуючим фактором для проявів сепаратизму і тероризму (42%). Основними ж аргументами

противників даного закону є: страх, що це призведе до збільшення жертв на підґрунті побутових конфліктів (7%), зброю зможуть придбати люди які страждають на психічні розлади (5%), а також, що це вплине на зростання злочинності (5%) [3].

Знайти однозначну відповідь на це питання непросто. З одного боку – легалізація вогнепальної зброї дозволить кожному з нас в потрібний момент захистити себе від нападу, але з іншого боку – існує ймовірність погіршення криміногенної обстановки в країні. Багато фахівців сходяться на думці, що наше суспільство ще морально не готова до такого кроку. Навколо нас соціальна нерівність, політична нестабільність, конфлікт інтересів громадян, хаос не тільки на вулицях країни, але і в головах людей. Не кожен зможе в такій ситуації раціонально і адекватно оцінювати те, що відбувається і правомірно використовувати зброю.

29 серпня 2015 року на сайті Адміністрації Президента Петра Порошенка з'явилися петиції «про вільне володіння зброєю», за яку міг проголосувати кожен українець. Дана петиція викликала неабиякий резонанс в суспільстві. Ініціатором виступила громадська організація «Українська асоціація власників зброї». Автори петиції запропонували доповнити статтю 27 Конституції України «Кожна людина має невід'ємне право на життя» словами про те, що «кожен громадянин має право на вільне володіння вогнепальною зброєю для захисту свого життя і здоров'я, житла і власності, життя і здоров'я інших людей, конституційних прав і свобод в разі узурпації влади, посягань на конституційний лад, суверенітет і територіальну цілісність України ». Автор петиції пропонував законодавчо закріпити право громадян на захист. П. Порошенко, в свою чергу, відповів відмовою. Президент України аргументував своє рішення тим, що за даними соціологічного опитування, лише 11% українців підтримують легалізацію вогнепальної зброї. Таким чином, петиція, яка, до слова, набрала 36 тисяч підписів, була відхилена [6].

26 червня 2016 року, у своєму інтерв'ю «5 каналу», Заступник генерального прокурора, головний військовий прокурор Анатолій Матіос підтримав ініціативу про вільне володіння зброєю. «Якби суспільство мало узаконену легальну зброю для самозахисту – середній клас без відхилень в психіці і здоров'ї – тоді рівень самосвідомості і підтримки держави в разі партизанської війни і для самозахисту від злочинців піднявся б на більш високий рівень», – зазначив Матіос. Він також додав, що великий відсоток громадян боїться давати свідчення правоохоронцям, побоюючись за своє життя [7].

Якщо ж врахувати досвід країн світу, то можна побачити як негативну так і позитивну динаміку. Так, за офіційною статистикою в США щороку близько 100 тисяч разів вогнепальну зброю використовується в цілях самозахисту. Уряд вважає, що легалізація зброї позитивно впливає на криміногенну обстановку і наводить цифри, згідно з якими кількість злочинів з 90-х років знизилася на 30-40%. Численні випадки масових розстрілів в школах і офісах змушують супротивників легалізації зброї підняти голос. Вони домагаються посилення законодавства в області легалізації зброї і приводять свою статистику: кожен 13 секунд в країні лунає постріл, який потім пояснюють як використання зброї з метою самооборони [8].

Збройне законодавство Великобританії посилилося після масових вбивств, зокрема, законами 1988 та 1997 років. 19 серпня 1987 року Майкл Райан протягом декількох годин тримав під контролем маленьке містечко Хангерфорд – за цей час

він убив 16 осіб і поранив 15 жителів містечка. 13 березня 1996 року Томас Гамільтон вбив 17 і поранив 15 осіб в початковій школі Данблейн [2].

Віковий ценз на отримання зброї для спортивних цілей в Німеччині був збільшений з 18 до 21 років, після того як 26 квітня 2002 року 19-річний учень гімназії Роберт Штейнхаузер в Ерфурті застрелив 16 осіб [4;48].

Близько 85% злочинів в Гватемалі відбуваються з використанням незареєстрованої вогнепальної зброї [1].

У 1974 році уряд Ямайки заборонив володіння зброєю з метою знизити рівень насильства в країні. Цей захід викликав різкий протест населення. Крім того, введення заборони призвело до протилежного ефекту: кількість вбивств із застосуванням вогнепальної зброї збільшилася з 11 осіб на 100 тис. населення в 1973 році до 41 людини – в 1980-му.

Українцям на сьогоднішній день дозволено володіти мисливською, травматичною (певній категорії громадян), спортивною зброєю і боєприпасами до них. Короткоствольна – пістолети і револьвери – для населення офіційно не доступні. При цьому, за даними Асоціації власників зброї, всього на руках знаходиться близько 2 млн. одиниць вогнепальної зброї – це тільки офіційна цифра. Неофіційні дані в рази більше, а саме близько близько 5 – 6 млн. одиниць, з огляду на ці дані ми можемо зробити висновок, що незважаючи на заборону певна частина громадян все ж запасється зброєю і нажаль ми не знаємо з якими намірами, можливо для того щоб себе захистити, а можливо для вчинення протиправних дій.

На сьогоднішній день близько 15% громадян України виступає за легалізацію вогнепальної зброї, звісно цієї кількості мало для прийняття остаточного рішення, але і слід зважати на те, що ці дані є досить не точними. Враховуючи досвід країн світу можна побачити, що легалізація не завжди приводила до бажаних наслідків. Тож в Україні це питання залишається відкритим.

Список використаних джерел та літератури:

1. Болотов Ю.В. интересах безопасности: Какие страны разрешают гражданам носить оружие [Електронний ресурс] // the Village. – Режим доступу: <http://www.the-village.ru/village/city/situation/170187-legalizatsiya-oruzhiya-v-mire>
2. Гриценко Л. Легалізація зброї. [Електронний ресурс] // Право. – Режим доступу: <http://pravo.ck.ua/articles-ua/legalizaciya-zbroji>
3. Заболотный О. Легализацию оружия поддерживают 89% украинцев опрос. [Електронний ресурс] // Кореспондент. – Режим доступу: <http://korrespondent.net/ukraine/3579435-lehalyzatsyui-oruzhyia-podderzhyvauit-89-ukrayntsev-opros>
4. Колосок А.М. Легалізація як каталізатор розвитку соціальної відповідальності суспільства / А. Колосок. – К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2008. – 118 с.
5. Корбут М.Л. Легализация оружия [Електронний ресурс] // – Режим доступу: <http://rian.com.ua/columnist/20160805/1014254153.html>
6. Служба моніторингу ВВС. Обзор прессы: кому нужна легализация оружия? [Електронний ресурс] // ВВС Україна. – Режим доступу: http://www.bbc.com/ukrainian/ukraine_in_russian/2016/08/160805_ru_s_ukr_press

7. Учайкин Г. Тысячи спасенных жизней. [Электронный ресурс] // Обозреватель. – Режи доступу: <http://obozrevatel.com/society/24591-tyisyachi-spasennyih-zhiznej-ekspert-opisal-preimuschestva-legalizatsii-oruzhiya-v-ukraine.htm> (дата звернення: 22. 11. 2016).
8. Шаскальский А. Оружие в США / А. Шаскальский // жур. "Ружье" – 1999. - № 1. – 30 с.